

Un llibre no és un llibre

'Bibliofília transformista' és el títol de l'exposició que ha presentat la Universitat Jaume I de Castelló. Es tracta d'una mostra de llibres atípics, inclassificables, singulars, que segurament es podrà veure aviat també a la Universitat d'Alacant.

Servir-se del llibre per a crear un altre "objecte" ha estat de sempre una dèria d'artistes i creadors. Moviments com el futurisme, el constructivisme, el dadaisme, el surrealisme o, més recentment, el pop-art ens han deixat diversos exemples d'aquesta transformació o mutació del llibre en objecte d'art. Una transformació, per altra banda, que ha tingut en molts dels casos un caràcter provocador o irreverent, que sustreia al llibre la seua vocació exclusivament literària. Precisament aquests dies s'ha pogut veure a la Casa Badia de Castelló de la Plana l'exposició "Bibliofília transformista", una mostra que recull més de seixanta obres realitzades per diferents artistes dels Països Catalans i que simultàniament ha estat exhibida a la Biennial de Joves Creadors d'Europa i del Mediterrani celebrada a Lisboa. Ideada per Ge-

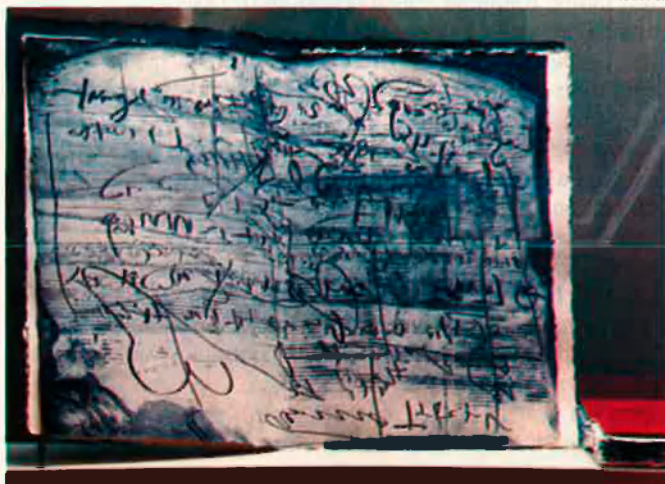
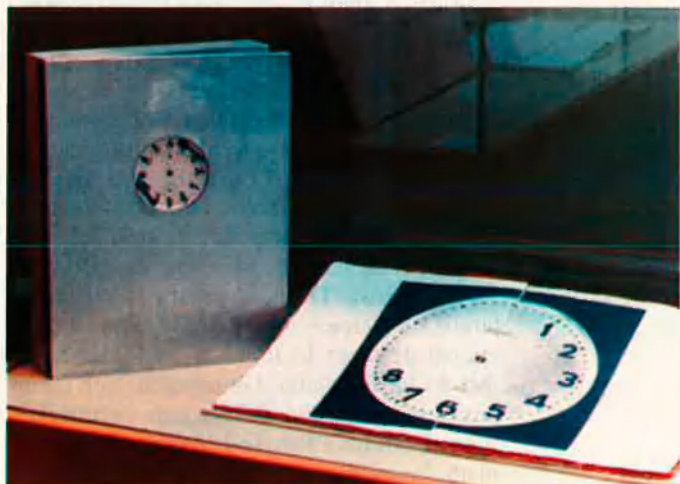

RAFA GIL

'Bibliofília transformista' recull més de seixanta obres realitzades per diferents artistes dels Països Catalans. L'exposició ha estat exhibida simultàniament a la Biennial de Joves Creadors d'Europa i del Mediterrani, celebrada a Lisboa.

nís Cano, assessor artístic del Centre Cultural Balmes 21 i professor de la Facultat de Belles Arts de la Universitat de Barcelona, l'exposició ha estat patrocinada pel departament de Publicacions de la Universitat Jaume I. La mostra, segons els seus promotors, pretén oferir un itinerari pel món del llibre d'artista a través de tres eixos conceptuals: un primer apartat per al llibre compartit entre l'escriptor i l'artista plàstic. En un segon apartat, aquells llibres de creació autònoma, que s'escapen tant dels anomenats llibres d'art com dels mateixos llibres de lectura. Són en la majoria dels casos exemplars únics i han estat creats en la més absoluta llibertat, seguint quasi sempre normes artesanals. Per últim hi ha tots aquells llibres creats a partir d'un acurat procés de disseny gràfic. Llibres amb una edició ja significativa que constitueix un pont

RAFA GIL

entre la creació artística i el procés industrial.

Entre els artistes plàstics que aplega l'exposició destaca Antoni Tàpies, ara unit a noms com el de Pere Gimferrer (*La llum*), Maria Zambrano (*El árbol de la vida, la sierpe*), J. V. Foix (*L'estació*) o Jacques Dupin (*Matière du souffle*). Un altre artista que no podia faltar en una exposició d'aquest tipus és Joan Brossa, un home que al nostre país ha estat capdavanter en els límits de la creació artística. Precisament els noms de Brossa i Tàpies es poden veure junts al llibre *Carrer Wagner*. Fruit també d'aquesta col·laboració entre l'escriptor i l'artista és el llibre *El bosc a casa*, realitzat a mitges entre Joan Brossa i Perejaume. Sense eixir d'aquest grup, l'exposició exhibeix títols com *L'amour latent*, de Carlos Pazos i Vicenç Altaió, dos noms representatius de l'avantguarda més provocadora a Catalunya, i encadenats en un llibre-caixa realitzat en un color rosa ple de *glamour*, o *Afrika*, amb aiguaforts de Josep Uclés i textos Vicenç Altaió i Carles Hac Mor. El mallorquí Miquel Barceló, un artista que no ha ocultat mai les seues preferències literàries, és present a l'exposició amb l'obra *El libro del océano*, de Riera i Aragó.

Dins del grup de llibres únics, la mostra presenta obres d'artistes com Zush, amb un conjunt de manuals realitzats per ell, entre un *naïf*

Entre els artistes plàstics que recull la mostra destaquen Antoni Tàpies, Josep Vicenç Foix, Maria Zambrano, o Joan Brossa. El resultat de tot plegat combina l'avantguardisme amb el surrealisme, el naïf o altres estils més inclassificables utilitzats en el món del llibre d'artista.

descarat i una figuració surrealista. Assenyalem també obres com *Esto es aquello*, un llibre-objecte de Salvador Mont-roig, Artur Montfort i Arcadio Urpí; *Solo tú*, de Carlos Pazos, que ha realitzat per a l'ocasió una caixa amb cinc naips estampats per ell; i el *Poema per a trobar entremig dels fulls*, de Joan Brossa.

Més inclassificables són les obres que presenta l'ex-membre de la Fura dels Baus, Marcel·lí Antúnez, un conjunt de llibres d'"impossible lectura", amb títols com *Puti club*, *Llibre d'Àustria* o *Amor és*, artesanals i *underground*.

Finalment, i publicades per Edicions de l'Eixample, tres obres que han marcat el món de l'edició i el disseny gràfic català: el *Sol soler* i *La nit*, de Comediants, i el *Transnarcís*, de Pau Ribà. Obres que han sabut conjugar un caràcter artesanal i creatiu amb direcció gràfica de Salvador Saura i Ramon Torrente. Dins d'aquest univers poètic destaca l'obra *Li*, un poema de Jesús Ferrero amb aiguaforts de Jaume Plensa. D'aquest artista es pot veure també *La Neige rouge*. Entre les obres insòlites cal destacar *El llibre de cuina de Scala Dei* de Jordi Calafal. Un receptari que incorpora una col·lecció d'olors dels perfumistes Josep Carreras i Rossend Mateu: canella, romaní, farigola...

Carles Gàmez